

PER FOMENTAR ELS GUSTOS VERSÀTILS

D'aquesta antologia per als lectors no sectaris, vull remarcar tres sorpreses fascinants: *Uns braços*, de Machado de Assis; *La Dida*, d'Eça de Queirós, i *Un membre del jurat*, de Capek. Boníssims. Tot plegat fa d'aquests *Contes per llegir en 10 minuts* un llibre per llegir amb molt de gust

Text: **Pere Antoni Pons**
dantesllobina@hotmail.com

Julio Cortázar deia que els contes havien d'acabar amb un gir final que fes l'efecte d'un cop de puny a la boca de l'estómac del lector. És una recepta fantàstica... per escriure un bon conte a la manera de Julio Cortázar. Amb això vull dir que hi ha moltes maneres d'escriure contes o relats breus -de la mateixa manera que n'hi ha moltes d'escriure assaig, poesia, novel·la i qualsevol altre gènere literari-, i que per tant no té cap sentit aproximar-se a la literatura esperant trobar-hi sempre la reelaboració reincident d'una determinada fórmula molt concreta.

La literatura hauria de servir per violentar la nostra manera de veure el món, per forçar-nos a l'eclecticisme, per fer-nos sentir

estranyament còmodes en l'heterogeneïtat d'una geografia sempre oberta, sorprenent i canviant. Llegir és assumir amb ganes la condició de nòmada intel·lectual i estètic perpetu. Tanmateix, no són pocs els escriptors i els crítics literaris que, per doctrinarisme intel·lectual i per pusil·lanimitat estètica, tan sols són capaços de valorar allò que encaixa dins els paràmetres del que ells consideren bo, de qualitat, valuós i/o important. No són pocs i, parlant clar, és gairebé segur que tots són uns pobres diables.

El bon lector és el que, gràcies a l'obertura de mires i a la versatilitat de gustos, sap apreciar d'igual manera el geni de la prosa lacònica i seca de Hemingway i el de la prosa agitada i impetuosa de Faulkner, el que queda meravelladament retut davant d'una novel·la pletòrica-

ment desbocada de Porcel i també davant d'una novel·la sinuosament sàvia de Mira, el que mai no cometria la temeritat molt simpleta d'haver de decidir si és millor un Salinger o un Vonnegut, un Moncada o un Monzó, un Joyce o un Stevenson. Si no llegeixes per eixamplar i aprofundir el que

ets, per ser més del que ets, per què collons llegeixes?

Per als lectors no sectaris, que afortunadament continuen sent legiós, la lectura de la present antologia, intitulada *Contes per llegir en 10 minuts*, resultarà d'allò més útil i gratificant. Apareguda dins la col·lecció Labutxaca, del Grup 62, aquesta selecció de vint contes curts inclou peces escrites durant els darrers dos segles. La nòmina d'autors és molt variada i, globalment, espectacular.

Hi ha set autors catalans (Emili

Si no llegeixes per eixamplar i aprofundir el que ets, per ser més del que ets, per què collons llegeixes?

Vilanova, Narcís Oller, Joaquim Ruyra, Víctor Català, Josep Pla, Mercè Rodoreda i Pere Calders), dos nord-americans (Nathaniel Hawthorne i Edgar Allan Poe), un anglès (Rudyard Kipling), una neozelandesa (Katherine Mansfield), tres italians (Luigi Pirandello, Massimo Bontempelli i Dino Buzzati), dos russos (Anton Txéxov i Isaak Bàbel), un brasiler (Machado de Assis), un portuguès (José Maria Eça de Queirós), un francès (Guy de Maupassant) i un txec (Karel Capek). El que deïem: útil i gratificant. Qualitat garantida.

Naturalment, una cosa és ser un lector sectari i una altra cosa molt diferent és tenir unes determinades predileccions. Personalment, la potència al·legòrica del conte de Hawthorne, *Wakefield*, em sembla excepcional: la seva capacitat per inquietar no té fons ni límits. Poe, en canvi, sempre és interessant

però també sempre té un aire anti-quat: els nord-americans ja diuen que és el seu millor escriptor dolent. Els textos de Vilanova, d'Oller i de Ruyra també són una mica toscos, primaris, útils sobretot per als historiadors de la literatura. En canvi, les peces de Català (d'un ruralisme truculent explosiu), de Pla (la desimboltura i la ironia habituals), de Rodoreda (sensibilitat terroríficament exquisida) i de Calders (la perversitat bonhomiosa) són d'una modernitat inapel·lable. Comparable, vull dir, als mestres del gènere que també surten al volum: la jovialitat sempre lúgubre dels italians, la robustesa de Kipling, la tristesa sòbria però desesperant dels russos. Vull remarcar tres sorpreses fascinants: *Uns braços*, de Machado de Assis, *La Dida*, d'Eça de Queirós, i *Un membre del jurat*, de Capek. Boníssims. Tot plegat fa d'aquests *Contes per llegir en 10 minuts* un llibre per llegir amb molt de gust.

Contes per llegir en 10 minuts
Diversos autors i traductors

Edicions Labutxaca, Grup 62, Barcelona, 2010
208 Pàgs. / 9 €

UNA MALA COLLITA

Text: **Salvador Iborra**
salvadoriborra@gmail.com

Tremole en pensar que el meu criteri difereix tant del d'escriptors i escriptors com Teresa Pascual, Maria Josep Escrivà o Joan Navarro, en haver-li atorgar al poemari *Sema*, del poeta Barceloní Jordi Mas, el darrer Premi de poesia Senyoriu d'Ausiàs March, que enguany farà trenta anys. És un mal llibre? No. Però un bon llibre a l'altura d'un Premi com el del Senyoriu em sembla que tampoc.

Fa ja més d'una dècada que a València, terra de poetes, és a dir, terra on s'escriu molta poesia, poca narrativa i prou assaig polític, cosa que Ferrater atribuïa a un estadi pretèrit a la normalitat literària, que es conrea la poesia de caire metafísic. Se la conrea i se la premia. Res en contra si la cosa fos més una mica més

València és terra de poetes: és a dir, terra on s'escriu molta poesia, poca narrativa i prou assaig polític

variada, o si almenys les exigències pel que fa a la qualitat estètica i filosòfica de les obres fos més una mica més alta. A *Sema* trobem una mena d'*aemulatio* en el sentit que li donà Foucault d'un gènere poètic, el *haiku*, més o menys, i una realitat metafísica. Dic més o menys perquè els poemes de Mas tampoc posseeixen per norma la partícula *kigo*, paraula estacional sobre el valor simbòlic de la qual hi ha diccionaris, o el mot cesura o *kireji*, típics dels *haikus*, o almenys la mètrica dels *kokku*, part primera dels *tankka*. És cert que de manera desordenada sí trobem reminiscències de la poesia de Yosa Buson, de Basho o d'Masao Shiki, amb les enormes variacions d'estil entre ells, però encara més cert és que això no duu tampoc un efecte estètic positiu ja que provoca una sensació de superficialitat que contrasta enormement amb la gravetat dels temes que la poesia tracta, donant la sensació, no sempre, de caricaturitzar-los. Pel que fa a

les figures, cosa que segons Genette i coreligionaris és la característica condicional de la poesia, trobem empremtes a seguir que s'apropen a aquell correlat objectiu que postulé Elliot, que defensaren activament Biedma, Goytisolo o Ferrater, i que equívocament ha derivat en argumentacions on s'interpretava aquesta manera d'escriure com a realista, marxista, o de circumstàncies.

L'altre llibre de poesia del que vull parlar és *On no sabem* de Cèlia Sánchez-Mústich, on passa alguna cosa semblant. Guardonat amb el Premi Vicent Andrés Estellés de poesia 2010, o siga la modalitat de poesia dels premis Octubre, aquesta escriptora veterana en l'ofici i que conrea a

més a més diversos gèneres ha escrit un bon llibre de poesia. Però prou bo? Amb una lírica d'inspiració postromàntica, amb un llenguatge ric i senzill, la combinació només reïx de vegades, encara que quan

ho fa, ho fa certament de manera demolidora. No és constant. Amb un llenguatge carregat de figures visuals, sembla suggerir una relació hermenèutica amb la imatge mitjançant la paraula, i una encertadíssima narrativa, però sovint construeix les figures en funció d'una sèrie d'elements quotidians, que de tan quotidians, almenys en el tractament, esdevenen tòpics, i aquesta topicitat en relacionar-se amb altres figures literàries carregades de grandiloqüència generen un contrast abrupte, que desvirtua la importància lírica del tema o temes triats pel poema, que són greus; només cal recordar Martí i Pol, o molt millor Estellés, per comparar-ho.

És un llibre tràgic, però d'una tragèdia dissimulada, quasi irònica, on la quasi-ironia duu al lector a la irritació, almenys al lector que posseeix una sensibilitat tràgica. També amb l'eroticisme ocorre de mode semblant. Un eroticisme urbà que podria remetre a una combinació estranya, a un Garcia Montero barrejat amb Dylan Thomas, a una religiositat de la situació sexual barrejada amb un cert prosaisme urbanita, híbrid estrany que es resol amb la metàfora, com la tragèdia de vegades amb la sinestèsia, i que malgrat tot no sempre supera la superficialitat dels fets identificables. Un bon llibre, sí, interessant, sí, i molt. Però prou bo per a uns Octubre?

On no sabem
Cèlia Sánchez-Mústich
Editorial 3 i 4, València, 2010
48 Pàgs. / 12 €

Sema
Jordi Mas
Editorial 3 i 4, València, 2010
75 Pàgs. / 12 €